

**WORKING AGAINST CORRUPTION FROM THE PERSPECTIVE OF THE
FIFTEEN YEARS OF EXPERIENCE INTERNAL AFFAIRS BUREAU OF POLICE
HEADQUARTERS**

**PRZECIWDZIAŁANIE KORUPCJI Z PERSPEKTYWY PIĘTNASTOLETNI
DOŚWIADCZEŃ BIURA SPRAW WEWNĘTRZNYCH KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI**

mł. insp. Marek Węgliński

Komenda Główna Policji, Biuro Spraw Wewnętrznych
marek.weglinski@policja.gov.pl

nadkom. Mirosław Pasterny

Komenda Główna Policji, Biuro Spraw Wewnętrznych
miroslaw.pasterny@policja.gov.pl

ABSTRACTS

Police developed mechanisms to work against the phenomenon of crime -including corruption - in their own professional environment. Since 1998, they are based primarily on the work of the Internal Affairs Bureau of Police Headquarters. Bureau takes the operational activities, realizes investigative actions (on behalf of the prosecution) during probes into police officers and police staff and develops analytic work and prophylactic activities. Bureau has 373 employees and has departments in all provincial cities across the country. During validating information about the crime committed by the police officers, shall be adopted in two equivalent versions - the existence of crime and slander committing. Bureau realizes especially dynamic activities in fields of threat: corruption at traffic control , disclosure of secrecy, police officer`s cooperation with criminal groups, the overuse of violence and fraud.

The period of growth of the number of initiated investigations and police officers under charges of committing crimes was between 2007 and 2009. Afterwards, those parameters noticeable dropped. It shows the level of risk of crime in a police environment. These data maintain at a similar lever for several years. As an example, there were 399 prosecutions (initiated on the grounds of materials given by IAB) in which 360 police officers heard a total of 1,089 charges. In comparison to the police employment at the end of 2013 (97 697 officers), the percentage of those who was charged with a crime is 0.37 %. Intensive anti-corruption prevention activities of IAB have undoubtedly influence on decrease in the level of criminal risk.

Those activities are meetings with police employees and police schools listeners, cooperation with management and legislative initiatives.

Policja wypracowała mechanizmy przeciwdziałania zjawisku przestępczości - w tym korupcji - we własnym środowisku zawodowym. Od 1998 r. opierają się one przede wszystkim na pracy Biura Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, które podejmuje działania operacyjne, prowadzi na zlecenie prokuratury czynności w śledztwach dotyczących policjantów i pracowników Policji, a także rozwija działalność analityczną i profilaktyczną. Biuro liczy 373 etaty i posiada swoje wydziały terenowe we wszystkich miastach wojewódzkich na terenie kraju. Przy weryfikacji informacji o popełnieniu przestępstwa przez policjantów, przyjmowane są dwie równorzędne wersje - zaistnienie przestępstwa i pomówienie o jego popełnienie. Szczególnie aktywne działania Biuro prowadzi w obszarach zagrożeń korupcją przy kontroli ruchu drogowego, ujawnianiu tajemnicy służbowej, współpracy policjantów z grupami przestępczymi, stosowania przemocy na służbie i nadużyciach w sferze logistyki Policji.

Po okresie wzrostu w latach 2007-2009 liczby wszczętych śledztw i policjantów objętych zarzutami popełnienia przestępstw nastąpił zauważalny spadek tych parametrów, które wskazują pośrednio na poziom zagrożenia przestępczością w środowisku policyjnym. Dane te od kilku lat utrzymują się na zbliżonym poziomie. Na przykład w przypadku 2013 r. na podstawie materiałów przekazanych przez BSW Prokuratura wszczęła 399 postępowań przygotowawczych, w których 360 policjantom przedstawiono ogółem 1089 zarzutów. Przy stanie zatrudnienia policjantów na koniec 2013 r. na poziomie 97 697, oznacza to, że odsetek tych, którym przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstwa, wyniósł 0,37%. Na obniżenie poziomu zagrożenia ma niewątpliwie wpływ stałe intensyfikowanie przez BSW profilaktyki antykorupcyjnej poprzez zwiększanie liczby spotkań z policjantami jednostek i słuchaczami szkół Policji, współpracę z kadrą kierowniczą, a także podejmowanie inicjatyw legislacyjnych w celu zwiększenia transparentności czynności wykonywanych przez policjantów i zapewnienia ochrony przed bezpodstawnymi oskarżeniami.

KEY WORDS:

Police, criminality, corruption, prevention, combating, statistics

Policja, przestępczość, korupcja, profilaktyka, zwalczanie, statystyka

BIURO SPRAW WEWNĘTRZNYCH KGP I JEGO ROLA W POLICJI

Biuro Spraw Wewnętrznych to działający od 15 lat w strukturze Komendy Głównej Policji, wyspecjalizowany pion służby kryminalnej, wykorzystujący za-

awansowane metody pracy operacyjnej i śledczej do weryfikacji podejrzeń o popełnianie przestępstw przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Policji, niektórych przestępstw popełnianych na szkodę Policji oraz rozwijający działalność profilaktyczną w środowisku policyjnym, a jednocześnie doskonalący mechanizmy działań antykorupcyjnych poprzez wymianę informacji i doświadczeń z instytucjami krajowymi i służbami zagranicznymi.

Praca Biura Spraw Wewnętrznych, którego funkcjonariusze działają w imieniu Komendanta Głównego polskiej Policji, stanowi bardzo ważny element mechanizmu samooczyszczania się środowiska policyjnego, liczącego blisko 100 tysięcy funkcjonariuszy i 25 tysięcy pracowników cywilnych, ze zjawisk i zachowań patologicznych, szkodzących interesowi służby i pozytywnemu wizerunkowi formacji. Wysoki poziom zaufania społecznego, sięgający w sondażach 80%, a jednocześnie presja opinii publicznej i reakcja społeczna na wszelkie negatywne sygnały dotyczące Policji jako instytucji i jej funkcjonariuszy zobowiązują do stałego monitorowania potencjalnych obszarów zagrożeń i zapobiegania ich występowaniu.

Misją Biura jest coraz skuteczniejsze eliminowanie przejawów korupcji w Policji, oczyszczanie policjantów z pomówień i doskonalenie systemu antykorupcyjnego. BSW działa na rzecz utrzymania wiarygodności Policji, która doskonalą i rozwija systemowe rozwiązania zapobiegające patologii w służbie.

Na ten system, wypracowany w Policji na przestrzeni kilkunastu ostatnich lat, składa się między innymi:

- ogół uregulowań prawnych i rozwiązań organizacyjnych, mających gwarantować legalność, bezstronność i transparentność czynności wykonywanych wobec obywateli,
- nadzór przełożonych, w tym weryfikacja oświadczeń majątkowych, procedury uzyskiwania poświadczeń bezpieczeństwa, badania poligraficzne kandydatów do niektórych pionów służby kryminalnej,
- praca komórek kontroli i audytu, działalność pełnomocników ds. ochrony praw człowieka w jednostkach,
- praca operacyjno-wykrywcza i działalność profilaktyczna BSW,
- współdziałanie BSW z kierownictwem jednostek, służb i pionów.

Elementy systemu są stale doskonalone w oparciu o wymianę doświadczeń z podobnymi służbami w kraju (przede wszystkim Biurem Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej) i za granicą.

STRUKTURA BIURA SPRAW WEWNĘTRZNYCH KGP

Aktualnie Biuro liczy **373 etaty**, w tym **332 policyjne**. Jego struktura została zoptymalizowana w odniesieniu do obecnych zadań. Tworzy ją:

- 15 terenowych wydziałów „liniowych” (z siedzibami w miastach wojewódzkich), nadzorowanych przez dwóch zastępców dyrektora BSW,
- Zarząd w Warszawie (uwzględniający specyfikę województwa mazowieckiego), w skład którego wchodzi wydział w Radomiu i 3 wydziały wykonawcze z siedzibą w Warszawie – nadzorowany przez Dyrektora BSW,
- Wydział Ogólny oraz Wydział Analiz i Nadzoru jako komórki „sztabowe”, usytuowane w centrali Biura i także podległe bezpośrednio Dyrektorowi Biura.

Struktura ta ewoluowała na przestrzeni 15 lat: od **40 etatów** Zarządu Spraw Wewnętrznych KGP w 1998 roku z 2-osobowymi zespołami w województwach poprzez **418-osobowe** Biuro w 2008 r., z własnym Wydziałem Techniki Operacyjnej i Wydziałem Operacji Niejawnych.

Zmiany liczebności i struktury wiązały się ściśle z zakresem zadań, modyfikowanym w okresie funkcjonowania Biura. Bardzo istotna zmiana miała miejsce z początkiem 2006 r., kiedy mając za sobą kilkuletnie doświadczenie w rozpoznawaniu zagrożeń i zwalczaniu przestępczości w środowisku policyjnym, po przeanalizowaniu ich przyczyn, Biuro uznało za konieczne poszerzenie zakresu zadań o **podejmowanie działań profilaktycznych**.

ZADANIA BIURA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Aktualnie Biuro Spraw Wewnętrznych KGP realizuje zadania związane z zapobieganiem przestępstwom popełnianym przez policjantów i pracowników Policji, niektórym przestępstwom popełnionym na szkodę Policji, ich wykrywaniem oraz ściganiem ich sprawców (Zarządzenie nr 8 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 marca 2013 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji), a w szczególności:

- podejmowaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych,
- koordynowaniem działań operacyjnych prowadzonych w sprawach policjantów i pracowników Policji,
- gromadzeniem, przetwarzaniem i analizowaniem informacji o przestępczości wśród policjantów oraz o przestępstwach popełnianych na szkodę Policji,
- podejmowaniem przedsięwzięć zapobiegających przestępczości w Policji, a także przestępczości na jej szkodę,
- organizowaniem i przeprowadzaniem badań psychofizjologicznych.

Czynności operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze Biuro Spraw Wewnętrznych realizuje w sposób właściwy dla służby kryminalnej, na podstawie przepisów ustawy o Policji i kodeksu postępowania karnego. Ze względu na specyfikę i wagę niektórych przestępstw w środowisku policyjnym często wykorzystuje ofensywne metody pracy operacyjnej do weryfikacji podejrzeń i gromadzenia materiału dowodowego.

WSPÓŁPRACA Z PROKURATURĄ

Od początku funkcjonowania Biuro przywiązuje szczególną wagę do współpracy z Prokuraturą. Art. 309. kodeksu postępowania karnego stanowi, że bez względu na wagę sprawy prowadzi się śledztwo, gdy osobą podejrzaną jest funkcjonariusz Policji. W myśl art. 311. śledztwo prowadzi prokurator, który w przypadku, gdy osobą podejrzaną jest policjant, może powierzyć Policji (w tym przypadku BSW) jedynie dokonanie poszczególnych czynności śledztwa.

W praktyce materiały uzasadniające podejrzenie popełnienia przestępstwa przez funkcjonariusza Policji przekazuje się prokuratorowi, od którego zależy ich ocena i podjęcie decyzji merytorycznej, a także zadecydowanie o angażowaniu BSW do czynności i ich zakresie. Z uwagi na to współpraca z prokuratorami jest dla Biura bardzo ważna. Po doświadczeniach w pierwszych latach funkcjonowania Biura została ona w 2007 r. usystematyzowana w oparciu o uzgodnienia między kierownictwem BSW i Prokuratury Krajowej i odtąd funkcjonuje w postaci:

- bieżącej, „roboczej” - na poziomie lokalnym, z udziałem wydziałów terenowych Biura i prokuratorów-koordynatorów ds. współpracy z BSW, wyznaczonych w 2007 r. we wszystkich prokuraturach apelacyjnych i okręgowych,
- systematycznych, ogólnokrajowych i lokalnych narad szkoleniowych, z udziałem szerokiego grona przedstawicieli Prokuratury, w tym koordynatorów oraz przedstawicieli kierownictwa BSW i policjantów, realizujących czynności dochodzeniowo-śledcze.

Opinię Biura o korzyściach płynących z tych form współpracy potwierdzają oceny formułowane przez przedstawicieli Prokuratury, którzy wskazują jako jej wymierny efekt jakościowy wzrost poziomu prowadzonych postępowań, zwłaszcza ich sprawność i szybkość. Praktyka ta będzie kontynuowana.

ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ W POLICJI

Piętnastoletni okres funkcjonowania BSW pozwolił na zidentyfikowanie głównych obszarów zagrożenia przestępczością w Policji. Dotyczą one:

- kontroli drogowych prowadzonych przez policjantów prewencji i ruchu drogowego oraz obsługi zdarzeń drogowych,
- nieuprawnionego przekazywania danych z policyjnych i pozapolicyjnych baz danych, informacji z materiałów prowadzonych spraw lub uzyskanych w ramach wykonywanych czynności,
- nieprawidłowości w zamówieniach publicznych,
- udziału policjantów w zorganizowanych grupach przestępczych,
- nadużyć związanych z procesem karnym (w tym stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej),
- nadużyć związanych z pracą operacyjną,
- gospodarki magazynowej i paliwowej, eksploatacji pojazdów służbowych,
- naruszeń przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Na pierwszym miejscu było i pozostaje nadal zagrożenie korupcją przy kontroli ruchu drogowego, a także przy obsłudze zdarzeń drogowych, skutkujące często dodatkowo wyłudzeniem odszkodowań komunikacyjnych. W ostatnich latach nasiliło się zagrożenie przestępczością narkotykową, na które narażeni są zwłaszcza policjanci w młodszej grupie wiekowej. Wszystkie wymienione obszary wyznaczają jednocześnie dla Biura kierunki rozpoznania, zwalczania i profilaktyki.

Od początku działalności Biuro szczególnie koncentruje się na weryfikacji wszelkich sygnałów, mogących świadczyć o udziale policjantów w przestępczości zorganizowanej, ochranianiu grup przestępczych jako najgroźniejszym przejawie sprzeniewierzenia się służbie, skutkującym nie tylko osłabianiem skuteczności działań policyjnych, ale też niejednokrotnie zagrożeniem bezpieczeństwa innych funkcjonariuszy, wykonujących obowiązki służbowe. Świadomość tej szkodliwości i niebezpieczeństwa wymaga w takich sytuacjach reakcji nie tylko profesjonalnej, ale i szybkiej.

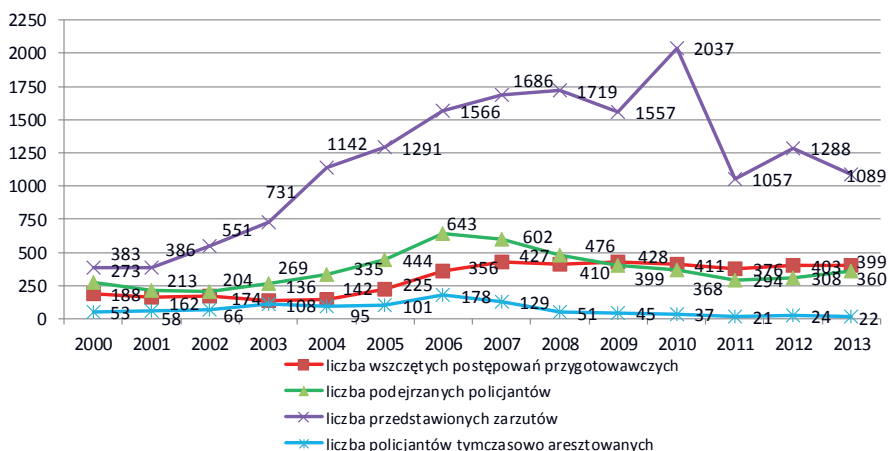
PODSTAWOWA STATYSTYKA I ANALIZY

Statystyczny, częściowy obraz skali zagrożenia przestępczością w środowisku policyjnym, na podstawie danych własnych BSW od 2000 r., tj. od czasu, gdy formuła pracy Biura pozwalała już na gromadzenie informacji o efektach procesowych działań i ich analizowanie, przedstawia się następująco:

- w kategorii wszczęć postępowań przygotowawczych – od 188 w 2000 r., poprzez wzrost w kolejnych latach do 427 i 428 w latach 2007-2009, a następnie spadek do 376 w 2011 r., nieznaczny wzrost w 2012 r. do 403 wszczęć i utrzymanie tego poziomu w 2013 r. – 399 wszczętych postępowań,
- pod względem liczby podejrzanych policjantów – od 273 w 2000 r., poprzez 643

w 2006 r. oraz 294 i 308 odpowiednio w latach 2011 i 2012, do 360 w 2013 r.,

- w kategorii liczby przedstawionych zarzutów – od 383 w 2000 r., przy praktycznie stałym wzroście aż do poziomu 2037 w 2010 r., a następnie spadku do 1057 w 2011 r., potem zauważalnym wzroście do 1288 w 2012 r. i ponownie spadku w 2013 r. - do 1089,
- w kategorii liczby policjantów, wobec których sąd zastosował tymczasowe aresztowanie – od 53 w 2000 r., poprzez aż 178 aresztowanych w 2006 r., a następnie stopniowym spadku ich liczby do 21 i 24 odpowiednio w latach 2011 i 2012 i utrzymaniu się liczby aresztowanych na zbliżonym poziomie w 2013 r. – 22 przypadki zastosowania tego środka zapobiegawczego.

Rysunek 1. Częściowy obraz przestępczości w środowisku policyjnym w latach 2000-2013 (dane własne BSW KGP)

Powyższe dane ilustrują jednocześnie skuteczność pracy Biura w kilkunastoletnim okresie w aspekcie zwalczania przestępczości, ale też zapobiegania jej. Wysoki poziom efektywności w danym okresie, np. przekraczająca 2000 liczba zarzutów przedstawionych w konkretnym roku, to przy uwzględnieniu specyfiki pracy Biura rezultat intensywnych działań operacyjnych poprzednich lat, jak np. miało to miejsce w latach 2006-2007, kiedy nastąpił rozwój Biura pod względem etatowym i organizacyjnym, a tym samym zwiększył się jego potencjał wykrywczy. Natomiast odnotowany po 2010 r. spadek efektów procesowych i względna stabilizacja ich poziomu w ostatnich latach to zdaniem Biura rezultat kilkuletniego prowadzenia równoległe do rozpoznania i działań wykrywczych, profilaktyki ukierunkowa-

nej na podniesienie świadomości funkcjonariuszy i pracowników cywilnych oraz wskazywanie właściwym przełożonym źródeł potencjalnych zagrożeń i sposobu ich ograniczania.

Od 2006 r. ważną rolę spełniają coroczne analizy sporządzane przede wszystkim na podstawie okresowych sprawozdań z pracy komórek organizacyjnych BSW. Wskazują na skalę poszczególnych zagrożeń, identyfikują nowe zjawiska przestępcze i czynniki kryminogenne, świadczą o nakładach i efektach pracy policjantów Biura, ale jednocześnie pozwalają aktualizować kierunki zaangażowania i podejmować decyzje o zintensyfikowaniu działań w obszarach, które tego wymagają. Obraz przestępczości w środowisku policyjnym na podstawie danych własnych BSW w 2012 r. wskazuje, że przestępstwa o charakterze korupcyjnym i nadużycie władzy stanowiły aż **69% (889 przypadków)** w stosunku do ogólnej liczby **1288** przestępstw. Wśród przestępstw korupcyjnych dominowała sprzedajność – **78%**. Z analiz wynika, że największe zagrożenie występuje w obszarze działania służby prewencyjnej Policji, np. w 2011 r. **74%** przypadków przestępstw, następnie służba kryminalna – **24%** i wspomagająca – **2%**.

Niepokojące są wyniki analizy zagrożenia przestępczością w oparciu o kryterium stażu służby. W 2012 r. najwięcej, bo aż **38%** funkcjonariuszy, którym przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstwa znajdowało się w przedziale do 4 do 10 lat służby. Na drugim miejscu – **25%** - to policjanci ze stażem 11-15 lat, następnie **16%** - 16-20 lat, do 3 lat stażu – **14%** i najmniej stanowią ci powyżej 20 lat służby - **7%**. Jednakże sumując kategorie do lat 3 i od 4 do 10 lat, należy zauważyć, że **największą grupę wśród policjantów podejrzanych o popełnienie przestępstw, stanowią młodzi, legitymujący się stażem do 10 lat - 51%**. Nad postawą tej grupy BSW będzie nadal szczególnie pracować, adresując do niej działania profilaktyczne, od obowiązkowych spotkań z nowo wstępującymi do służby, poprzez zajęcia z profilaktyki korupcji i etyki w szkołach Policji, a następnie szkolenia antykorupcyjne w jednostkach, do których trafiają po zakończeniu kolejnych etapów przeszkolenia zawodowego.

WERYFIKACJA INFORMACJI I ROLA WSPÓŁPRACY Z PRZEŁOŻONYMI

Doświadczenie wskazuje, że w instytucji zhierarchizowanej, jaką stanowi Policja, istotną rolę w kształtowaniu postaw młodych funkcjonariuszy odgrywa przywództwo przełożonych i starszych kolegów, którzy oddziałują zarówno poleceniami czy dyspozycjami, jak i własnym przykładem. Stąd ważnym elementem systemu zapobiegania patologiom i reagowania na ich przejawy jest współpraca przełożonych na każdym szczeblu hierarchii służbowej Policji z Biurem Spraw Wewnętrznych KGP. Została ona uregulowana m. in. Decyzją nr 1 Komendanta

Głównego Policji z dnia 2 stycznia 2006 r., która nakłada na kadre kierowniczą obowiązek przekazywania do BSW informacji o uzasadnionych przypuszczeniach popełnienia przestępstwa przez policjanta lub pracownika cywilnego Policji oraz niektórych zdarzeniach z ich udziałem. W praktyce, na przestrzeni szeregu lat obowiązywania zapisów tej decyzji, zdarzają się przypadki podejmowania przez niektórych przełożonych prób rozwiązywania zaistniałych problemów we własnym zakresie albo obawy przed dzieleniem się z BSW spostrzeżeniami świadczącymi nie najlepiej o swoich podwładnych czy skuteczności nadzoru nad pracą jednostki. Funkcjonariusze BSW starali się zawsze i nadal się starają przełamywać ich obawy, uświadamiać konieczność współpracy.

Ze swej strony BSW, od początku swojego istnienia, przyjęło zasadę wtajemniczenia właściwych przełożonych i angażowania ich w proces weryfikacji podejrzeń, oczyszczania policjantów z pomówień. Obowiązuje zasada, że z przełożonymi policjantów należy rozmawiać nawet w trudnych sytuacjach, gdy podejrzenie się konkretyzuje, czy potwierdza. Przedstawiciele BSW dzielą się z nimi tą wiedzą, bo to oni są współodpowiedzialni na gruncie służbowym za skutki działalności podejrzewanego policjanta, nim zajmie się nim prokurator. W takich przypadkach podejmowane są wspólne działania, aby zdążyć zapobiec szkodom dla służby.

Kolejna przestrzegana zasada, wynikająca z kilkunastoletniej praktyki funkcjonowania Biura, dotyczy zapewnienia obiektywizmu przy weryfikacji informacji na temat funkcjonariuszy i pracowników Policji. W prowadzonych sprawach przyjmuje się zawsze co najmniej dwie wersje: zaistnienie przestępstwa bądź pomówienie o jego popełnienie. Do takiego założenia skłania analiza wyników prowadzonych form pracy operacyjnej, w których weryfikacja informacji skutkuje wykorzystaniem procesowym w odniesieniu do najwyższej kilkunastu procent spraw w skali roku. Należy zaznaczyć, że corocznie Biuro weryfikuje nawet do **ok. 2000 informacji** dużym nakładem sił i środków, przy wszechstronnym wykorzystaniu dostępnych metod pracy operacyjnej.

Omówione wcześniej wyniki analizy danych BSW z lat 2000-2013, obrazujących poziom zagrożenia przestępczością w środowisku policjantów w poszczególnych latach, nasuwają spostrzeżenia odnoszące się do roli profilaktyki. „Lepiej zapobiegać niż leczyć” – więc Biuro coraz bardziej dąży do równoważenia proporcji między działaniami rozpoznawczymi i wykrywczymi a zapobieganiem przestępczości. Doświadczenie nabyte już po pierwszych latach od momentu rozpoczęcia działań profilaktycznych wskazuje, że te dwa elementy są równie ważne i powinny się uzupełniać.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE PODEJMOWANE PRZEZ BSW KGP

Główne cele przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez funkcjonariuszy BSW to:

- podnoszenie świadomości policjantów i pracowników cywilnych Policji w zakresie obszarów zagrożeń przestępczością w środowisku policyjnym, wskazanie sposobów radzenia sobie w sytuacjach korupcyjnych,
- kształtowanie przez przełożonych właściwych postaw i podnoszenia świadomości zagrożeń w służbie wśród podległych policjantów poprzez systematyczne oddziaływanie, właściwe reakcje na informacje o nieprawidłowościach w Policji oraz podejmowanie działań zaradczych,
- inspirowanie do podjęcia przedsięwzięć prewencyjnych przez inne jednostki/komórki (np. System Wczesnej Interwencji).

Z roku na rok Biuro coraz częściej korzysta z wypracowanych środków oddziaływania profilaktycznego w postaci:

- wystąpień do kierowników komórek i jednostek organizacyjnych Policji, które kierowane są w sytuacjach, gdy dostrzeżone zostaje występowanie patologii albo czynników kryminogennych. W wystąpieniach wskazuje się jednocześnie propozycje podjęcia działań zaradczych w celu wyeliminowania tych patologii lub czynników (w latach 2008 – 2013 BSW korzystało z tego instrumentu profilaktyki korupcji w **389** przypadkach, w tym **108** razy w 2013 r.);
- spotkań z kadrą kierowniczą i funkcjonariuszami w jednostkach szkołach Policji (w latach 2008 - 2013 przedstawiciele BSW uczestniczyli w odprawach i innych spotkaniach kadry kierowniczej garnizonów oraz przeprowadzili szkolenia profilaktyczne dla funkcjonariuszy i pracowników cywilnych w jednostkach i szkołach, a także dla nowo wstępujących do Policji - łącznie **5405** spotkań i szkoleń, w tym **1389** w 2013 r.).

Praktyka intensyfikacji tych działań profilaktycznych będzie kontynuowana w następnych latach.

PRZYKŁADY INICJATYW LEGISLACYJNYCH BSW KGP

Doświadczenia zdobyte przez BSW KGP przy realizacji zadań służbowych oraz poczynione w związku z tym spostrzeżenia prowadzą niejednokrotnie do wniosków determinujących konieczność ponownej analizy niektórych unormowań prawnych z zakresu tzw. prawa policyjnego pod kątem ich trafności i adekwatności do zmieniającej się rzeczywistości, jak również konieczność podejmowania starań mających na celu poszukiwanie nowych metod walki z przestępczością. Ta sfera działalności Biura wpisana jest m.in. w szeroko pojętą profilaktykę, w tym

wypadku polegającą na doskonaleniu warunków prawnych ułatwiających realizację zadań Policji, jak również warunków stwarzających poczucie bezpieczeństwa prawnego wszystkich funkcjonariuszy.

Za przykłady posłużyć tu mogą następujące inicjatywy Biura, które w praktyce przełożyły się na treść nowych przepisów ujętych w aktualnie procedowanym projekcie nowelizacji ustawy o Policji oraz w projektach prawa resortowego przewidujących:

- zapewnienie policjantowi zwrotu kosztów poniesionych na ochronę prawną, do wysokości wynagrodzenia jednego obrońcy określonego w odrębnych przepisach, jeżeli postępowanie karne, karne skarbowe lub w sprawach o wykroczenia, wszczęte przeciwko niemu o czyn popełniony w związku z wykonywaniem czynności służbowych zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopełnienia lub braku ustawowych znamion jednego z wyżej wymienionych czynów zabronionych;
- poszerzenie katalogu uprawnień policjanta o możliwość wydawania poleceń w związku z niektórymi czynnościami policyjnymi, co z jednej strony stworzy wymaganą przez art. 7. Konstytucji RP podstawę prawną do określonych działań jednego z organów władzy publicznej oraz określi ich prawną granicę, z drugiej zaś strony może uchronić interweniujących policjantów przed różnorodnymi zarzutami o przekroczenie uprawnień;
- stworzenie przełożonym właściwym w sprawach osobowych możliwości decydowania o zawieszeniu policjanta w czynnościach służbowych w razie wniesienia przeciwko niemu subsydiarnego aktu oskarżenia. Aktualne przepisy w tym zakresie nie dają takiej możliwości i zawieszenie jest obligatoryjne, niezależnie od charakteru i czasu popełnienia zarzuczonego czynu;
- ułatwienia dla tzw. sygnalizatorów wewnątrz Policji, w zakresie sygnalizowania o zdarzeniach istotnych z punktu widzenia ocen prawno karnych; Zespół zadaniowy pod przewodnictwem przedstawiciela BSW KGP przygotował projekt zarządzenia Komendanta Głównego Policji w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji, w którym obok wielu istotnych rozwiązań np. w zakresie obowiązków przełożonych w zakresie nadzoru służbowego wyraźnie określono tryb postępowania policjantów lub pracowników Policji z informacjami, które w ich ocenie mogą świadczyć o popełnieniu przestępstwa publicznie - skargowego przez innego policjanta lub pracownika Policji, stwarzający możliwość wyboru jednego z wariantów postępowania w zależności od sytuacji faktycznej, w tym również uwzględniającego możliwość niezachowania drogi służbowej np. w razie przekazania informacji bezpośrednio do

BSW KGP. Przedmiotowe Zarządzenie nr 30 KGP (Dziennik Urzędowy KGP z dnia 17 grudnia 2013 r., poz. 99) weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Jedną z inicjatyw podjętych przez BSW na przestrzeni lat funkcjonowania był także projekt art. 19.c ustawy o Policji, przewidujący nową metodę pracy operacyjnej. Metoda ta jest wzorowana na stosowanym przez Policję nowojorską teście integracji polegającym na poddaniu policjanta próbie uczciwości w wykreowanych w tym celu warunkach. Inaczej niż w USA projekt nie przewiduje prób losowych i porzeczono w nim jedynie na możliwości poddania próbie policjanta, w stosunku do którego zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w związku z pełnieniem obowiązków służbowych popełnił umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego. Rozwiązanie to miałyby służyć ujawnianiu nieuczciwych policjantów, jednakże z uwagi na narosłe wokół projektu kontrowersje nie doczekało się ono procedowania w ramach jakiegokolwiek nowelizacji ustawy o Policji. Nie jest jednak wykluczone, że nowa wersja projektu, która przewidywałaby jedynie odpowiedzialność dyscyplinarną funkcjonariusza, miałaby szansę na akceptację różnych środowisk i na skierowanie go do prac legislacyjnych nad jego ostatecznym kształtem, uwzględniających dorobek innych państw, w których podobne rozwiązania już funkcjonują i właściwie spełniają swoją rolę.

REFERENCES:

- Decyzja nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 stycznia 2006 r. (Dziennik Urzędowy KGP nr 4 z dnia 30 stycznia 2006 r., poz. 11).
- Zarządzenie nr 8 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 marca 2013 r. (Dziennik Urzędowy KGP z dnia 2 kwietnia 2013 r., poz. 25).
- Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 grudnia 2013 r. (Dziennik Urzędowy KGP z dnia 17 grudnia 2013 r., poz. 99).
- Kodeks karny, Kodeks Postępowania Karnego, Kodeks Karny Wykonawczy - Teksty jednolite wraz z indeksem rzeczowym, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2013 r.